

พระราชบัญญัติ

บัตรประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล
และพนักงานองค์การของรัฐ (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๓๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐

เป็นปีที่ ๔๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราช
โองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัว
ข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงานองค์การ
ของรัฐ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติบัตร
ประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงาน
องค์การของรัฐ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติบัตร
ประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงาน
องค์การของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตร
ประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงาน
องค์การของรัฐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้
“ข้าราชการ” หมายความว่า

- (๑) ข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการการเมือง
- (๒) ข้าราชการกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วย
ระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร
- (๓) ข้าราชการครูตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการครู
- (๔) ข้าราชการตำรวจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการตำรวจ

เล่ม ๑๐๔ ตอนที่ ๒๗๐ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๐

- (๕) ข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร
- (๖) ข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ
- (๗) ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา
- (๘) ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ
- (๙) ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
- (๑๐) ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย
- (๑๑) ข้าราชการส่วนจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด

“ข้าราชการบำเน็จบำนาญ” หมายความว่า ข้าราชการซึ่งออกจากราชการโดยมีสิทธิได้รับบำเน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเน็จบำนาญข้าราชการ”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงานองค์การของรัฐ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงานองค์การของรัฐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้ความต่อไปแทน

“มาตรา ๖ ให้บุคคลต่อไปนี้ เป็นผู้ออกบัตรประจำตัวข้าราชการ

(๑) นายกรัฐมนตรี สำหรับตำแหน่งข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง นอกจากตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการประธานสภากรุงเทพมหานคร เลขานุการรองประธานสภากรุงเทพมหานคร ประธานที่ปรึกษาและที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

(๒) รัฐมนตรีเจ้าสังกัด สำหรับตำแหน่งปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง และผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง

(๓) ปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง สำหรับตำแหน่งต่ำกว่าปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง ในสำนักงานปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง แล้วแต่กรณี

(๔) อธิบดีหรือตำแหน่งที่เทียบเท่า สำหรับตำแหน่งต่ำกว่าอธิบดี หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า ในกรมหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม แล้วแต่กรณี

(๕) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับตำแหน่งที่ต่ำกว่าผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดนั้น

(๖) ประธานรัฐสภา สำหรับตำแหน่งข้าราชการฝ่ายรัฐสภาในสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

(๗) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมอบหมาย สำหรับตำแหน่งข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร

(๘) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมอบหมาย สำหรับตำแหน่งข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

(๙) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมาย สำหรับตำแหน่งข้าราชการกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒ ทวิ และมาตรา ๑๒ ตริ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงานองค์การของรัฐ พ.ศ. ๒๔๘๘

“มาตรา ๑๒ ทวิ ข้าราชการบำเน็จบำนาญมีสิทธิที่จะขอมิบัตรประจำตัวข้าราชการบำเน็จบำนาญได้ และให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดออกบัตรประจำตัวดังกล่าวให้

บัตรประจำตัวข้าราชการบำเน็จบำนาญให้ใช้ได้ห้าปีนับแต่วันออกบัตร เว้นแต่บัตรที่ใช้ได้ในวันที่ผู้ถือบัตรมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ให้คงใช้ได้ตลอดชีวิต

การขอบัตร การขอบัตรใหม่ และการออกบัตรประจำตัวข้าราชการ
ที่หนึ่งบ้านาญให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดใน
กฎกระทรวง

มาตรา ๑๒ ตริ ถ้าผู้ถือบัตรประจำตัวข้าราชการบ้านาญ
ใดได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษ
สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือเป็น
คดีล้มละลายทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย หรือยินยอมให้ผู้นั้น
บัตรประจำตัวนั้นไปใช้ในทางทุจริต ให้เป็นอันหมดสิทธิที่จะใช้บัตร
ประจำตัวนั้นต่อไป และให้ผู้นั้นส่งมอบบัตรประจำตัวดังกล่าวคืนให้แก่
ข้าราชการเจ้าสังกัดภายในสามสิบวันนับแต่วันหมดสิทธิที่จะใช้บัตร
ประจำตัวนั้น”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตร
ประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงาน
จัดการของรัฐ พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ผู้ใดใช้หรือแสดงบัตรประจำตัวข้าราชการ ข้าราชการ
ที่หนึ่งบ้านาญ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล หรือพนักงาน
จัดการของรัฐ ซึ่งไม่มีสิทธิที่จะใช้ตามกฎหมายต้องระวางโทษจำคุก
ตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท”

รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป. คินสุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

เล่ม ๑๐๔ ตอนที่ ๒๗๐ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๐

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงานองค์การของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้นิยามคำว่า "ข้าราชการ" ไว้ก่อนที่จะได้มีการตรากฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ ขึ้นใช้บังคับหลายฉบับ และบทนิยามดังกล่าวมิได้หมายความรวมถึงข้าราชการการเมืองด้วย จึงไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงานองค์การของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๘ โดยนิยามคำว่า "ราชการ" ให้หมายถึงข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ข้าราชการกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร และข้าราชการส่วนจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัดด้วย และโดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้ข้าราชการซึ่งออกจากราชการโดยมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการมีสิทธิที่จะขอมีบัตรประจำตัวข้าราชการบำเหน็จบำนาญได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้